

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: **AEN**

Όλα αλλάζουν και όλα τα ίδια μένουν (;)

Συνομιλούμε εκ νέου με την επόμενη γενιά πλοιάρχων

Οι προσδοκίες και οι προβληματισμοί των σπουδαστών στις AEN Πλοιάρχων ως πρωτοεισαχθέντες και, τρία χρόνια μετά, ως τελειόφοιτοι

Του **Ηλία Μπίσια**, μέλους ΕΔΙΝΑΛΕ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η έρευνα για τους σπουδαστές στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Σχολές Πλοιάρχων) πραγματοποιήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 για πέμπτη συνεχή χρονιά από τους συντελεστές των «Ναυτικών Χρονικών» και για τρίτη συνεχόμενη χρονιά σε συνεργασία με τους ερευνητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών).

Για πρώτη χρονιά, όμως, φέτος συλλέξαμε στοιχεία τόσο από τους πρωτοετείς όσο και από τους τελειόφοιτους σπουδαστές.

Στο παρόν τεύχος δημοσιεύουμε τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε αποκλειστικά και μόνον από τις Σχολές Πλοιάρχων και πιο συγκεκριμένα από τους τεταρτοετείς φοιτητές και τα συγκρίνουμε με τις απαντήσεις που μας έδωσαν πριν από τέσσερα χρόνια, όταν εισήχθησαν στις σχολές αυτές.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, για πρώτη φορά στην ιστορία της ναυτικής εκπαίδευσης της χώρας μας αναλύονται στοιχεία σχετικά με τις προοπτικές στο ναυτικό επάγγελμα από το ίδιο δείγμα, τόσο τη στιγμή εισαγωγής στην τριτοβάθμια ναυτική εκπαίδευση όσο και κατά το έτος αποφοίτησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η συνέχιση της έρευνας αυτής αποσκοπεί στη μακροχρόνια και σταθερή μελέτη των τάσεων που επικρατούν στους κόλπους της ναυτικής εκπαίδευσης, αλλά επιπροσθέτως εστιάζεται και στην καταγραφή της όποιας δια-

φοροποίησης των τάσεων και κυρίως των προσδοκιών και διαθέσεων απέναντι στο ναυτικό επάγγελμα όπως στοιχειοθετείται από τους φοιτητές τόσο στο έτος εισαγωγής τους όσο και κατά την αποφοίτησή τους.

Όπως κάθε χρόνο, η έρευνα υλοποιήθηκε με τη συμπράξη της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης του ΥΝΑ και των αξιωματικών Λ.Σ. Τα ερωτηματολόγια απεστάλησαν στο σύνολο των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (AEN) της χώρας, όπου μοιράστηκαν και απαντήθηκαν από τους πρωτοετείς και τεταρτοετείς σπουδαστές το μήνα Φεβρουάριο, με σκοπό να αποσαφηνιστούν οι τάσεις όσων έχουν ήδη λάβει μια πρώτη σφαιρική ενημέρωση για τη ναυτιλία και κάποιες αρχικές γνώσεις από το εξειδικευμένο πρόγραμμα σπουδών τους.

Στις σελίδες που ακολουθούν, δημοσιεύουμε τα συνολικά αποτελέσματα για τις AEN Ασπροπύργου, Κύμης, Ύδρας, Μακεδονίας, Οινουσσών, Κρήτης και Σύρου. Η λεπτομερής ανάλυση των στοιχείων της έρευνας θα δημοσιευθεί, όπως κάθε χρόνο, στην ιστοσελίδα των «Ναυτικών Χρονικών». Σε αυτό το πλαίσιο, στους πίνακες που φιλοξενούμε στο συγκεκριμένο τεύχος καταγράφονται οι συνολικές τάσεις, καθώς και μια λεπτομερής εξέταση των στοιχείων κάθε σχολής, που οδηγούν σε εξαιρετικά ενδιαφέροντα ευρήματα, τα οποία χρήζουν περαιτέρω εμβάθυνσης και αξιολόγησης.

Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν και αυτήν τη χρονιά εξαιρετικά ευρεία. Το σύνολο των απαντήσεων ανέρχεται σε 279 τεταρτοετείς σπουδαστές των AEN της χώρας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο 2013, ενώ στην τελική μελέτη θα συμπεριλαμβάνονται και οι υπόλοιπες AEN που δεν μας απέστειλαν έγκαιρα τις απαντήσεις των σπουδαστών.

- Το 23% των τεταρτοετών σπουδαστών στις AEN είναι γυναίκες. Το ποσοστό αυτό παραμένει σταθερό καθ' όλες τις χρονιές που έχουμε διενεργήσει τη συγκεκριμένη έρευνα. Κατά το έτος της εισαγωγής τους το ποσοστό κυμαινόταν στο 25%.

- Στην ερώτηση για ποιο λόγο βρίσκονται στη συγκεκριμένη

ακαδημία, το 20% απάντησε ότι δεν είχε άλλες εναλλακτικές (26% έδωσαν την ίδια απάντηση το 2010), ενώ το 85% ότι η ακαδημία προσφέρει καλές προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης (το ποσοστό ήταν 83% το 2010). Το 66% (85% το 2010) του σπουδαστικού συνόλου ότι έχει προσωπικό ενδιαφέρον να αποκτήσει γνώσεις για τη ναυτιλία, το 48% ότι έχει καλή φήμη η συγκεκριμένη σχολή στην αγορά εργασίας (69% το 2010) και το 40% (από 57% το 2010) λόγω της γεωγραφικής θέσης της συγκεκριμένης σχολής.

- Η πλειονότητα των σπουδαστών των ΑΕΝ κατάγεται από την Αττική, με ποσοστό που πλέον ξεπερνά το 36,7% (25% το 2010), από την Πελοπόννησο το 11,6% (10%) και πολύ μικρά τα ποσοστά από τη Μακεδονία και τη Θεσσαλονίκη, της τάξεως του 1,5% (1% το 2010). Από τις νησιωτικές περιφέρειες της χώρας, η Εύβοια με 6,9% (4%), το Βόρειο Αιγαίο 8% (5%), το Νότιο Αιγαίο 9,5% (4%), η Κρήτη 7,8% (9%) εμφανίζουν για μία ακόμη χρονιά αξιόλογο ποσοστό. Αξίζει τα παραπάνω ποσοστά να συγκριθούν με το αντίστοιχο του συνολικού πληθυσμού κάθε περιφέρειας.
- Το 62,8% των σπουδαστών (μειωμένο κατά 4,6% σε σχέση με την αρχική έρευνα) θεωρεί ότι κατάγεται από τόπο με ναυτική παράδοση, ενώ 68% αναγνωρίζουν προοπτικές απασχόλησης στον τομέα ναυτιλίας στον τόπο καταγωγής τους (65% το 2010).
- Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το 11% είναι απόφοιτοι δημοτικού (18% το 2010), 39,5% είναι απόφοιτοι λυκείου (32% το 2010), ενώ το 10,5% απόφοιτοι ΑΕΙ (8,5% το 2010). Είναι αξιοσημείωτο πως 20,1% των γονέων των σπουδαστών έχουν ενασχόληση με τη ναυτιλία, ίδιο ποσοστό με αυτό που λάβαμε στην πρώτη μας έρευνα. Μειώνεται πάντως εμφανώς και σταθερά η ναυτική οικογενειακή παράδοση των σπουδαστών, όπως αυτή καταγράφεται από την ετήσια έρευνά μας.

- Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα για το 42,6% των οικογενειών των σπουδαστών των ΑΕΝ δεν ξεπερνά τις 12.000 ευρώ (40% το 2010). Για ένα 32,2% το ποσοστό είναι κατώτερο των 20.000 ευρώ (36% το 2010). Μόνο στο 2,7% το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα ξεπερνά τις 75.000 ευρώ (3% το 2010).
- Το 36,8% των γονέων έχει πολύ θετική άποψη για την επιλογή σπουδών των συγκεκριμένων σπουδαστών (51% το 2010), ενώ το 14,4% αυτών τοποθετείται αρνητικά ως προς την επιλογή αυτή (8% το 2010).
- Οι νεοεισαχθέντες σπουδαστές βρίσκονται στις ΑΕΝ κατ' επιλογήν: Το 80,3% των πρωτοετών σπουδαστών είχε μάλιστα ως πρώτη επιλογή φοίτησης τη συγκεκριμένη σχολή - το ποσοστό ήταν 76% στο αρχικό μας δείγμα.
- Το 83% δεν έχει επαγγελματική ενασχόληση σήμερα ενώ το 15,6% δουλεύει μερικώς ή εποχικά. Το 36% του δείγματος δεν έχει δουλέψει στο παρελθόν, ενώ είχε πλήρη επαγγελματική απασχόληση πλήρως το 37,6% και μερικώς το 26,3%.
- Το 83% όσων έχουν διαμορφωμένη άποψη για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό επιθυμεί ή επιθυμεί πολύ να σταδιοδρομήσει ως αξιωματικός εμπορικού ναυτικού στην ποντοπόρο ναυτιλία (80% το 2010), μόνο το 6% δεν επιθυμεί καθόλου (20% το 2010). Ένα μέτριο ποσοστό, της τάξης του 16,6%, επιθυμεί να ενταχθεί στους κόλπους του Λ.Σ. (58% το 2010) ενώ το 56% δεν επιθυμεί καθόλου μια τέτοια προοπτική (40% το 2010). Μόνο το 13% επιθυμεί να ασχοληθεί με κλάδο που δεν σχετίζεται με τη ναυτιλία (από 21%) ενώ ένα 17% δεν γνωρίζει ακόμη επακριβώς τη μελλοντική του σταδιοδρομία.
- Οι τύποι των πλοίων και οι κλάδοι ενδιαφέροντος των τεταρτοετών συνοψίζονται ως ακολούθως (σε παρένθεση οι αντίστοιχες απαντήσεις των ίδιων ερωτηθέντων κατά το πρώτο έτος σπουδών τους):

Παρά τις δυσοίωνες προοπτικές για τις γυναίκες στο ναυτικό επάγγελμα, βλέπουμε ότι τα ποσοστά της συμμετοχής τους παραμένουν αναλλοίωτα σε σχέση με τη χρονιά εισαγωγής τους.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: AEN

Δεξαμενόπλοια 47% (38%), φορτηγά 23% (15%), LPG/LNG 11,3% (19%), κρουαζιερόπλοια 6,9%, πλοία ακτοπλοΐας 5,8%.

- Ένα ανησυχητικό ποσοστό της τάξης του 50,3% στους νέους σπουδαστές που εισέρχονται στις AEN αξιολογεί ως μέτρια την ενημέρωση που κατέχει για την ελληνική ναυτιλία, ενώ το 6,5% έχει ελάχιστες γνώσεις για τον κλάδο, σύμφωνα με την έρευνα. Τα ίδια ποσοστά συναντήσαμε από τους ίδιους και κατά το έτος εισαγωγής τους.

Κάποια πρώτα συμπεράσματα

- Παρά τις δυσσώγιες προοπτικές για τις γυναίκες στο ναυτικό επάγγελμα, βλέπουμε ότι τα ποσοστά της συμμετοχής τους παραμένουν αναλλοίωτα σε σχέση με τη χρονιά εισαγωγής τους.
- Ο σημαντικότερος λόγος για την εισαγωγή των ερωτηθέντων σπουδαστών στην AEN παραμένει η πρόθεσή τους για την απόκτηση ναυτικών γνώσεων και όχι όπως πολλές φορές προβάλλεται ότι δεν έχουν καλύτερες εναλλακτικές.
- Η γεωγραφική θέση της σχολής παραμένει σημαντική παράμετρος για την επιλογή της AEN, οπότε η πολιτική ηγεσία οφείλει να είναι πιο προσεκτική σε ό,τι αφορά τις περιφερειακές Ακαδημίες.
- Οι γονείς έχουν αμφίθυμα συναισθήματα ως προς την επαγγελματική επιλογή των σπουδαστών. Υπάρχει μια μικρή αύξηση της τάξης του 6% στην αρνητική στάση των γονέων ως προς την επιλογή του ναυτικού επαγγέλματος.
- Τα δεξαμενόπλοια αποτελούν και πάλι τη βασική προτίμηση των νέων, όπου σχεδόν ένας στους δύο επιθυμεί να σταδιοδρομήσει σε αυτά. Όσο ωριμάζουν ηλικιακά και εμπειρικά οι σπουδαστές μέσα στις AEN, τόσο αυξάνεται το ενδιαφέ-

ρον τους για τα δεξαμενόπλοια, αλλά και σε μικρότερο βαθμό για τα φορτηγά.

- Η συρρίκνωση των απολαβών στο Δημόσιο φαίνεται επίσης ότι επηρεάζει την αρνητική τους στάση προς την εισαγωγή τους στο Λιμενικό Σώμα.
- Ελάχιστοι από τους ερωτηθέντες δεν θέλουν να ασχοληθούν με τη ναυτιλία. Όσοι αποφοιτούν τελικά έχουν μια παγιωμένη άποψη ως προς αυτό που καταγράφεται εμφανώς και αυξημένα σύμφωνα με τα ποσοστά στο δείγμα μας.
- Αν και ένα μεγάλο ποσοστό προέρχεται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, κάτω από 20.000 ευρώ, εντούτοις σήμερα λίγοι τεταρτοετείς εργάζονται. Εδώ αξίζει να ερευνηθεί περαιτέρω εάν η αυξημένη ανεργία, το βαρύ πρόγραμμα σπουδών ή η γεωγραφική απομόνωση ορισμένων σχολών δεν επιτρέπουν επιπλέον εισοδήματα για τους συγκεκριμένους νέους.
- Το 50% των σπουδαστών είχε, όταν εισήλθε πριν από 3 χρόνια, πλήρως ενημέρωση για τη ναυτιλία. Το ίδιο ποσοστό καταγράφηκε και το έτος αποφοίτησής τους, γεγονός που αποδεικνύει ότι υπάρχει αδιαφορία από τους ίδιους τους νέους για την καθημερινότητα και την ιστορία της ναυτιλίας μας ή ότι η ίδια η ναυτιλιακή και ναυτική οικογένεια και, κυρίως, ο κρατικός λειτουργός δεν δίνουν την απαραίτητη προσοχή στην ενημέρωσή τους.

Ένα ανησυχητικό ποσοστό της τάξης του 50,3% στους νέους σπουδαστές που εισέρχονται στις AEN αξιολογεί ως μέτρια την ενημέρωση που κατέχει για την ελληνική ναυτιλία, ενώ το 6,5% έχει ελάχιστες γνώσεις για τον κλάδο, σύμφωνα με την έρευνα. Τα ίδια ποσοστά συναντήσαμε από τους ίδιους και κατά το έτος εισαγωγής τους.

Στο παρόν τεύχος, δημοσιεύουμε τα σημαντικότερα ερωτήματα που ετέθησαν, ενώ το πλήρες ερωτηματολόγιο και οι απαντήσεις του θα δημοσιευθούν σε ειδική έκδοση που θα κυκλοφορήσει σε συνεργασία με το ΕΔΙΝΑΛΕ το φθινόπωρο του 2013. Επιστημονικός υπεύθυνος της παρούσας έρευνας είναι ο επ. καθηγητής Θάνος Πάλλης.

